

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ตามความสำคัญและการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๒. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างครูและผู้บริหารโรงเรียนตามความสำคัญและการปฏิบัติจริง เกี่ยวกับภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

๑. ตัวอย่างประชากร

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูและผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา ๒๕๒๓ ซึ่งเป็นครู ๓๓๘ คน เป็นผู้บริหารโรงเรียน ๓๓๖ คน รวมเป็นตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น ๖๗๔ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๑. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี ๒ ชุด ชุดที่ ๑ เป็นแบบสอบถามซึ่งมี ๒ ตอน คือ ตอนที่ ๑ เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ ๒ เกี่ยวกับภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยสอบถามถึงความสำคัญและการปฏิบัติจริงในโรงเรียน ชุดที่ ๒ เป็นแบบสังเกตและสัมภาษณ์ซึ่งรวมอยู่ในฉบับเดียวกัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์นำมาใช้ประกอบการอภิปรายผลและการวิจัยและข้อเสนอแนะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทั้ง ๒ ชุด ได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน ๕ ท่าน และทดลองใช้แล้วก่อนนำไปใช้จริง

๓. การ เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยให้นำแบบสอบถามไปให้ครูและผู้บริหารในโรงเรียนที่เป็นตัวอย่าง ประชากร ด้วยตนเองและรับคืนทางไปรษณีย์ โดยประสานงานกับฝ่ายงานนิเทศการศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอที่เป็นตัวอย่างประชากร ส่งแบบสอบถามทั้งสิ้น ๔๓๔ ชุด ได้รับคืน ๓๕๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๐.๘๒ ส่วนโรงเรียนที่ทำการสังเกตและสัมภาษณ์ผู้วิจัย ให้ทำการสังเกตและสัมภาษณ์ครูและผู้บริหารด้วยตนเอง

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ ๑ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ ๒ วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างความถี่เห็นของครูกับผู้บริหารโรงเรียนด้านความสำคัญและค่านิยมที่จริงในภาระงานของโรงเรียนโดยการทดสอบค่าซี (Z - test) ข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตและสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูเป็นชายและหญิงจำนวนใกล้เคียงกันคือชายร้อยละ ๕๒.๕๐ หญิงร้อยละ ๔๗.๕๐ ส่วนผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นชายร้อยละ ๕๔.๖๓ เป็นหญิงเพียงร้อยละ ๑.๓๒ ครูส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๒๑ - ๓๐ ปี ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๑ - ๕๐ ปี ด้านวุฒิการศึกษา ครูส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง ๕ - ๑๐ ปี ผู้บริหารส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ ๒๑ ปีขึ้นไป ครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรือเล็กมาก ส่วนด้านหน้าที่การงานครูทำหน้าที่สอนชั้นต่าง ๆ มีจำนวนใกล้เคียงกันและด้านโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนครูกับผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าโรงเรียนได้จัดโครงการอื่น ๆ นอกจากที่มีระบุในแบบสอบถามเป็นส่วนใหญ่ และจัดโครงการอนามัยโรงเรียนเป็นส่วนน้อย ส่วนโครงการอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้นมากที่สุดคือโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน

๒. การวิเคราะห์หลักกับความสำคัญของภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษา และการปฏิบัติจริงของโรงเรียนประถมศึกษาในการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่าครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนของโรงเรียนประถมศึกษาโดยสรุปอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาภาระงานของโรงเรียนแต่ละท่านจะพบว่าครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนของโรงเรียนท่านสุขภาพกายสุขภาพจิต ท่านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานอยู่ในระดับมากที่สุดส่วนภาระงานของโรงเรียนท่านอื่น ๆ ให้ความสำคัญอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติจริงในโรงเรียนครูและผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนของโรงเรียนโดยสรุปอยู่ในระดับมากแต่เมื่อพิจารณาการปฏิบัติจริงในการะงวนของโรงเรียนแต่ละท่านพบว่าครูและผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนท่านสุขภาพกายสุขภาพจิต ท่านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานและท่านสังคมจริยธรรมและวัฒนธรรมอยู่ในระดับมาก ท่านการเตรียมให้มีอาชีพอยู่ในระดับน้อย ส่วนภาระงานของโรงเรียนที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาหลายท่านนั้นครู เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยสูงสุดถือเป็นความสำคัญหรือปฏิบัติจริงเป็นลำดับที่ ๑ ในแต่ละท่านพบว่า

ท่านโภชนาการ ครูและผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการะงวนเรื่องการปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักคุณค่า, ความสะอาด, ปริมาณของอาหารและเวลาที่ควรรับประทานมากกว่าภาระงานอื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนนี้มากกว่าภาระงานอื่น ๆ ด้วยส่วนภาระงานอื่นครูและผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีค่าสำคัญอยู่ในระดับมากและครู เห็นว่าการส่งเสริมให้นักเรียนปลูกพืชที่มีคุณค่าทางอาหารสูง เช่น ถั่วคาง ๆ เพื่อบริโภคในโรงเรียนหรือแบ่งไปประกอบอาหารที่บ้าน เป็นภาระงานที่โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากแต่ผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนของโรงเรียนท่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากและเห็นว่าโรงเรียนปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย

ท่านสุขภาพกาย ครูให้ความสำคัญในการะงวนการจักให้มีห้องพยาบาลโดยเฉพาะและมีเวชภัณฑ์ให้เหมาะสมพร้อมที่จะปฐมพยาบาลนักเรียนที่เจ็บป่วยมากกว่าภาระงานอื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนนี้มากกว่างานอื่น ๆ ด้วยส่วนผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนการจักหน้าสะอาดเพื่อบริโภคให้เพียงพอในโรงเรียนและฝึกฝนการใช้หน้ากากอนามัยอย่างประหยัคและคำนึงถึงความสะอาดด้วยมากกว่าภาระงานอื่น ๆ และว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนนี้มากกว่าภาระงานอื่น ๆ ด้วย ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนท่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

ท่านสุขภาพจิต ทั้งครูและผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการะงวนการปลูกฝังให้นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬามากกว่าภาระงานอื่น ๆ ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงวนการควบคุมดูแลและจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนให้สะอาดสวยงามและร่มรื่นอยู่เสมอมากกว่าภาระงานอื่น ๆ

ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงวนของโรงเรียนท่านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

ก้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐาน ทั้งครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะ
งานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันมากกว่าการะ
งานอื่น ๆ และครูเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานนี้มากกว่างานอื่น ๆ ด้วย ส่วน
ผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้ง
ด้านความรู้และลักษณะนิสัยมากกว่าการะงานอื่น ๆ

ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มากที่สุดและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก

ก้านการเตรียมให้มีอาชีพ ครูให้ความสำคัญในการะงานการฝึกฝนให้นักเรียนมี
นิสัยรักการทำงานและรับผิดชอบในการทำงานทุกชนิด โดยเฉพาะก้านเกษตรกรรมเพื่อปลูก
ฝังให้เห็นความสำคัญและเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพมากกว่าการะงานอื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียน
ได้ปฏิบัติจริงในการะงานนี้มากกว่างานอื่น ๆ ด้วย ส่วนผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงาน
การจัดการเรียนการสอนวิชาการงานพื้นฐานอาชีพโดยเน้นการปฏิบัติจริงมากกว่าการะงาน
อื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานนี้มากกว่างานอื่น ๆ ด้วย

ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มากและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย

ก้านสังคม จริยธรรม และวินัยธรรม ทั้งครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงาน
การปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยความมีระเบียบวินัยอันจะนำไปสู่การ เป็นสมาชิกที่ดีของ
ชุมชนมากกว่าการะงานอื่น ๆ ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติ
จริงในการะงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวินัยธรรมอันดีของห้อง
ถื่น เช่น จัดให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดงานตามประเพณีของท้องถิ่นร่วมกับชุมชนมากกว่า
การะงานอื่น ๆ

ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับ
มาก และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากด้วย ส่วนการจัดกิจกรรมกระจายข่าว
สารการเลี้ยงบุตรแก่ผู้ปกครองนั้นทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับ
น้อยที่สุด

การะงานของโรงเรียนที่ครอบคลุมการแก้ปัญหาหลายก้าน ทั้งครูและผู้บริหารให้
ความสำคัญในการะงานการจัดให้มีสนามกีฬาและอุปกรณ์กีฬาในโรงเรียนมากกว่าการะงาน

อื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานนี้มากกว่าภาระงานอื่น ๆ ด้วย
ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในภาระงานของโรงเรียนค่านี้อยู่ใน
ระดับมาก และครูเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมากด้วย ส่วนผู้บริหาร เห็นว่า
โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงอยู่ในระดับน้อย

๑. การ เปรียบเทียบความสำคัญของภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาและ
การปฏิบัติจริงในภาระงานของโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร
โรงเรียน

จากการทดสอบการมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูและ
ผู้บริหารโรงเรียนพบว่า ครูและผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของภาระงานของ
โรงเรียนทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาภาระงานของ
โรงเรียนแต่ละด้านพบว่า ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนที่แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญที่ระดับ .๐๑ คือ การจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศไว้เสมอเพื่อส่งเสริมความรู้และ
เจตคติในค่านิยมวิชาการและค่านิยมอาชีพ และที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ได้แก่

๑. การส่งเสริมให้นักเรียนเลี้ยงสัตว์รวมทั้งฝึกการบริโภคเนื้อสัตว์ที่ทำสุกแล้ว
ในโรงเรียนหรือแบ่งไปประกอบอาหารที่บ้าน
๒. การจัดให้นักเรียนได้รับบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคที่เหมาะสมตามวัย
ให้ทั่วถึงครบชุดและต่อเนื่องทุกราย
๓. การจัดหาและทำมันทึบสุขภาพของนักเรียนทุกคนไว้ทุกระยะ
๔. การประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งด้านความรู้และลักษณะนิสัย
๕. การจัดประเมินผลการปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ของครูในโรงเรียนทุกปีการศึกษา

ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในภาระงานของ
โรงเรียนประถมศึกษาทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาภาระงาน
ของโรงเรียนในแต่ละด้านพบว่า ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
ที่ระดับ .๐๑ ได้แก่

๑. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนเห็นโทษและภัยรวมทั้งรู้จักหลีกเลี่ยงจากสิ่งเสพติด
เช่น บุหรี่ สุรา ยาเสพติด ฯลฯ

๒. การจัดนิเทศการ เรียนการสอนภายในโรงเรียนและปรับปรุงการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

๓. การจัดหาวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญในงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่น มาให้ความรู้และช่วยฝึกฝนนักเรียน

ความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียนประถมศึกษา ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .๐๕ ใ้แก่

๑. การส่งเสริมให้นักเรียนเลี้ยงสัตว์รวมทั้งฝึกอบรบวิภคเนื้อสัตว์ที่ทำสุกแล้ว ในโรงเรียนหรือแบ่งไปประกอบอาหารที่บ้าน

๒. การจัดหาและทำบันทึกสุขภาพของนักเรียนทุกคนไว้ทุกระยะ

๓. การจัดหาผ้าสะอาดเพื่อมริภคให้เพียงพอในโรงเรียนและฝึกฝนการใช้น้ำคั้นน้ำใช้อย่างประหยัดและคำนึงถึงความสะอาดด้วย

๔. การนำลือมวลดชนเข้ามามีบทบาทก้านการให้ความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

๕. การจัดประเมินผลการปฏิบัติงานก้านต่าง ๆ ของครูในโรงเรียนทุกปีการศึกษา

๖. การฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและรับผิดชอบในการทำงานทุกชนิด โดยเฉพาะก้านเกษตรกรรมเพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญและเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

๗. การประชุมพิเศษผู้ปกครองในวันเปิดเรียนภาคต้นปีการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจในกิจกรรมการเรียนการสอน

๘. การจัดนิทรรศการหรือป้ายนิเทศเพื่อส่งเสริมความรู้และ เจตคติในก้านสุขภาพกาย

จากการทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของครูและผู้บริหารโรงเรียน ปรากฏว่าในเรื่องที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้น จะเห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารทั้งก้านความสำคัญและการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าความคิดเห็นของครูในทุกก้านและเกือบทุกข้อซึ่งมีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูสูงกว่าความคิดเห็นของผู้บริหาร คือ การฝึกฝนให้นักเรียนมีนิสัยรักการทำงานและรับผิดชอบในการทำงานทุกชนิด โดยเฉพาะก้านเกษตรกรรม เพื่อปลูกฝังให้เห็นความสำคัญและเรียนรู้เกี่ยวกับอาชีพ

อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลที่ไต่จากการวิจัยมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังต่อไปนี้

๑. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ครูและผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรือเล็กมาก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีบุคลากรน้อยและส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่ได้รับจัดสรรงบประมาณด้านวัสดุครุภัณฑ์และอุปกรณ์อื่น ๆ น้อยลงไปด้วย ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการและจำนวนนักเรียน เช่น อาคารเรียน อาคารประกอบ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือช่วยอำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุตามเป้าหมาย

ข้อมูลที่ไต่จากแบบบันทึกการสังเกตและสัมภาษณ์ ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่วัสดุประกอบอื่น ๆ ยังมีไม่เพียงพอ เช่น โรงฝึกงานและอุปกรณ์การงานพื้นฐานอาชีพ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการศึกษาข้อแตกต่างในลักษณะของโรงเรียน ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (๒๕๓๑ : ๓) จากการพิจารณาลักษณะต่าง ๆ ของโรงเรียน ปรากฏว่าโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเมื่อเปรียบเทียบกับภาคอื่น ๆ แล้วมีขนาดเล็กที่สุด มีสัดส่วนของครูไม่มีวุฒิสอง ห้องเรียนแออัด อัตราส่วนนักเรียนต่อครู ๑ คนสูงที่สุด มีอุปกรณ์การเรียนน้อยที่สุดและได้รับค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหัวต่ำที่สุด

ผู้วิจัยเห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทน่าจะได้รับการจัดสรรงบประมาณด้านอาคารสถานที่ เช่น โรงฝึกงานและอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มวิชาการงานพื้นฐานอาชีพให้เพียงพอ เพื่อให้ให้นักเรียนในชนบทได้ฝึกฝนวิชาอาชีพอย่างเต็มที่ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริง

ข้อจำกัดอีกประการหนึ่งของโรงเรียนขนาดเล็กหรือเล็กมากในชนบทคือ ส่วนใหญ่จะเป็นโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านที่มีขนาดเล็กและมีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ผู้ปกครองของนักเรียนมีโอกาสได้เอาใจใส่กับการศึกษาของบุตรหลานของคนน้อย รวมทั้งไม่สามารถให้การสนับสนุนด้านการเงิน แรงงานและอื่น ๆ แก่โรงเรียนได้อย่างเต็มที่

ส่วนโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นในโรงเรียนส่วนใหญ่โรงเรียนจะจัดโครงการอื่น ๆ นอกจากที่ระบุในแบบสอบถาม โครงการอื่น ๆ ที่โรงเรียนได้จัดขึ้นมากที่สุดคือ โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นโครงการที่จะช่วยส่งเสริมให้เยาวชนไทยในอนาคตได้รู้จักและเข้าใจความหมายรวมทั้งบทบาทของการดำรงชีวิตในระบบ

ประชาธิปไตยได้อย่างเหมาะสม เพราะโครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนนั้นมุ่งเน้นให้เด็กคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม คำว่าวิถีคืออย่างมีระบบและระเบียบรู้จักใช้สิทธิมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่พร้อมทั้งกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยใจ เป็นธรรมชาติมีความคิดสร้างสรรค์และส่งเสริมความสามัคคีในหมู่คณะ ถ้าโรงเรียนที่จัดโครงการนี้ได้ครบทุกถึงจุดหมายของการจัดโครงการอย่างเต็มที่แล้ว ก็อาจหวังได้ว่าเด็กไทยในอนาคตจะเป็นผู้สืบทอดมรดกทางประชาธิปไตยได้

๓. การวิเคราะห์หลักกับความสำคัญและการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียนประถมศึกษา
ในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนแต่ละด้านอยู่ในระดับเดียวกันเกือบจะทุกเรื่อง ในการะงานของโรงเรียนทุกเรื่องครูและผู้บริหารให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากและมากที่สุดซึ่งแสดงให้เห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารได้ครบทุกถึงในการะงานของโรงเรียนที่จะช่วยแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทอยู่ในระดับสูง

จากการวิเคราะห์หลักกับความสำคัญและการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียน จะเห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนในการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานมากกว่าการะงานในด้านอื่น ๆ คือ โดยเฉลี่ยให้ความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุดและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานทั้งสามด้านนี้อยู่ในระดับมากด้วย

จากผลการวิจัยนี้ผู้วิจัยเห็นว่าแนวโน้มในอนาคต ปัญหาด้านสุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมทั้งด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานของเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะลดน้อยลงไปได้ ทั้งนี้เนื่องจากครูและผู้บริหารในสถานศึกษาได้มองเห็นความสำคัญในอันที่จะให้โรงเรียนประถมศึกษาเป็นหน่วยงานที่ช่วยแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียนในชนบทด้านต่าง ๆ เหล่านี้อยู่ในระดับสูงนั่นเอง จากค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของครูและผู้บริหารระหว่างความสำคัญกับการปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียน จะเห็นว่าทั้งครูและผู้บริหารให้คะแนนความสำคัญในการะงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนในแต่ละเรื่องอยู่ในระดับสูงกว่าคะแนนการปฏิบัติจริงในโรงเรียนซึ่งจะนำมาอภิปรายเป็นด้าน ๆ ถัดนี้

๑. ด้านโภชนาการ ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เหตุที่โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะ

งานด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย เหตุที่โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานด้านนี้อยู่ในระดับน้อยนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นเพราะโรงเรียนต่าง ๆ ใ้รับงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมภาวะโภชนาการของนักเรียนในโรงเรียนไม่เพียงพอประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งโรงเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่ได้ดำเนินโครงการอาหารกลางวันไปแล้วต้องประสบกับภาวะขาดทุน ไม่สามารถดำเนินงานต่อไปได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากนักเรียนไม่มีเงินพอที่จะนำมาซื้ออาหารได้ อีกทั้งทรัพยากรในห้องดินที่สามารถนำมาประกอบอาหาร เพื่อให้ให้นักเรียนรับประทานก็ไม่อาจหาได้ทุกฤดูกาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในทุกแหล่งอาหารจะหายากและมีราคาแพง ซึ่งเป็นผลให้การจัดอาหารกลางวันในโรงเรียนต้องประสบกับปัญหาที่กล่าว

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีนโยบายที่จะเร่งขยายการดำเนินงานโครงการอาหารกลางวันให้ครอบคลุมโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดโดยเร็วและให้ครบทุกโรงเรียนก่อนวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๒๐ พร้อมทั้งได้เปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจึงจะจัดการอบรมหัวหน้าโครงการอาหารกลางวันระดับจังหวัดขึ้น เพื่อให้หัวหน้าโครงการได้รับนโยบายไปปฏิบัติในแนวเดียวกัน

สภาวะทางโภชนาการของเยาวชนวัยเรียนในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะดีขึ้นได้ หากโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้รับการสนับสนุนการจัดอาหารกลางวันอย่างทั่วถึงและมีแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติที่กล่าวแล้ว ทั้งนี้จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนเป็นกำลังสำคัญ บุคลากรที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการดำเนินการด้านนี้ก็คือครูนั่นเอง และจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์จะเห็นว่าทุกโรงเรียนได้ให้ความสนใจใ้ใช้ในการดูแลการรับประทานอาหารของนักเรียนและการจัดขายอาหารในโรงเรียนอยู่เสมอ ส่วนใหญ่จะใช้วิธีให้ครูแบ่งเป็นเวรทำหน้าที่ดูแลเฉพาะวัน และวิธีให้นักเรียนทำหน้าที่ดูแลร่วมกันซึ่งวิธีการเหล่านี้นับว่าเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมอาหารกลางวันบรรลุผลสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น

๒. ก้านสุขภาพกายและก้านสุขภาพจิต ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในภาระงานทั้งสองด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานทั้งสองด้านโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมากซึ่งยังได้ปฏิบัติอยู่

ในระดั้มค่ากว่าที่ให้ความสำคัญ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนไม่สามารถจะปฏิบัติภาระงาน บางงานได้โดยลำพัง จะเห็นได้ว่าภาระงานของโรงเรียนบางงานจะต้องขอความร่วมมือ จากหน่วยงานอื่น เช่น การจัดให้นักเรียนได้รับบริการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคที่เหมาะสม ความวัยให้ทั่วถึงครบชุดและต่อเนื่องทุกราย รวมทั้งงานการควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ ต่าง ๆ ในโรงเรียน โดยจัดให้มีการฉีดยาป้องกันโรค เป็นต้น ซึ่งภาระงานดังกล่าว โรงเรียนจะต้องประสานงานกับหน่วยงานสาธารณสุขอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ แต่จาก สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันหน่วยงานสาธารณสุขในชนบทมีจำนวนน้อย และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ในแต่ละหน่วยงานมีเพียง ๑ หรือ ๒ คน เท่านั้น โอกาสที่จะให้บริการแก่โรงเรียนอย่าง ทั่วถึงจึงมีจำกัดความไปด้วย

อย่างไรก็ดีโรงเรียนประถมศึกษาก็ยังได้รับการสนับสนุนเพื่อส่งเสริมสุขภาพอนามัย ของนักเรียนในหลายลักษณะ เช่น โครงการสุขภาพศึกษาสายการศึกษาซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘ โดยมี ๔ กระทรวงหลัก คือ กระทรวงมหาดไทย กระทรวง สาธารณสุข กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รับผิดชอบ โครงการนี้จะมีการอบรมสัมมนาผู้บริหารและครูให้รู้นโยบาย หลักการ วิธีปฏิบัติ การเขียน แผนงานและโครงการ ตลอดจนความรู้ในเรื่องสุขภาพอนามัยของนักเรียน เพื่อนำไป ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการ เรียนการสอนและอนามัยในทุก ๆ ด้าน

นอกจากนี้ ยังมีโครงการอนามัยโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนมีครูพันธุ์ประจำห้อง พยาบาล เช่น เคียง ตู้ยา และเวชภัณฑ์ที่จำเป็นในการรักษาพยาบาลเป็นต้น ตลอดจนจัด บริการด้านสุขภาพอนามัยแก่นักเรียนให้ทั่วถึง และยังมีโครงการอาสาสมัครสาธารณสุขใน โรงเรียน (อสร.) ตามแผนพัฒนาสาธารณสุขแห่งชาติ ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๘) มีนโยบายเร่งรัดดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐาน โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุน บริการ และส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค โครงการอาสาสมัครสาธารณสุขในโรงเรียน เป็นโครงการเตรียมเยาวชนในวัยเรียนให้มีความรู้ เจตคติและการปฏิบัติในด้านสุขภาพ ถูกต้อง เพื่อประโยชน์แก่ตนเองครอบครัวและเป็นตัวอย่างที่ดีในชุมชน และมีส่วนสนับสนุน การสาธารณสุขมูลฐานเมื่อจบการศึกษาจากโรงเรียนไปแล้ว ผู้วิจัยเห็นว่า ครูและระบบ โรงเรียนจะมีบทบาทมากต่อการสาธารณสุขมูลฐานถ้าได้มีการประสานงานที่คึกกับกระทรวง สาธารณสุข เพราะครูจะเป็นผู้สอนที่ดีแก่ประชาชนทั่วไปในเรื่องการรักษาตนเองให้มี

สุขภาพดี ส่วนหมอบเป็นการ รักษาที่ปลายเหตุเท่านั้น

เกี่ยวกับท่านสุขภาพจิตของนักเรียนมีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายคือ หังครุและ
ผู้บริหารให้ความสำคัญในการ ะงานการปลูกฝังให้นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬา มากกว่าการ ะงาน
อื่น ๆ แต่ในการปฏิบัติจริงนั้น ได้ปฏิบัติในการ ะงานการควบคุมดูแลและจัดสิ่งแวดล้อมภายใน
โรงเรียนทั้งในและนอกห้องเรียนให้สะอาด สวยงาม และร่มรื่นอยู่เสมอมากกว่าการ ะงาน
อื่น ๆ ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียนที่จะช่วย
ส่งเสริมท่านการปลูกฝังให้นักเรียนมีน้ำใจนักกีฬาน้อย อีกทั้งการปฏิบัติงานเกี่ยวกับความรู้สึ
มักจะไม่เป็นที่ปรากฏให้คนอื่น ๆ เห็นได้เกินขีดโคจรเร็ว กอปรกับการปลูกฝังให้นักเรียน
มีน้ำใจนักกีฬาเป็นการ ะงานที่คงอาศัยปัจจัยหลายประการ เป็นพื้นฐาน เพื่อการปลูกฝังให้ได้ผล
เช่น การฝึกฝนอบรมให้เป็นนิสัยแบบอย่างที่ดีของครู และสภาพสังคมแสดงให้นักเรียนเห็น
ประโยชน์ของการมีน้ำใจนักกีฬาเป็นต้น ส่วนการควบคุมดูแลและจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน
เป็นการ ะงานที่ทำให้ปรากฏได้ง่ายกว่า

อีกประเด็นหนึ่ง ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการ ะงานการศึกษาค้นคว้าและศึกษา
หาสาเหตุของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางจิตหรือมีความประพฤติไม่ดีเป็นประจำ เพื่อหา
ทางช่วยเหลือและป้องกันปัญหาทางสุขภาพจิต น้อยกว่าการ ะงานอื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียน
ได้ปฏิบัติจริงในการ ะงานนี้น้อยกว่าการ ะงานอื่นด้วย สาเหตุอาจเนื่องมาจากครูและผู้บริหาร
เข้าใจว่านักเรียนในโรงเรียนของคนไม่มีความบกพร่องทางจิตนั่นเอง เพราะจากการ
สัมภาษณ์ครูผู้ตอบเห็นว่าส่วนใหญ่ นักเรียนไม่มีความบกพร่องทางจิตไม่ว่าจะเป็นนักเรียนที่มี
อาการอ่อนไหวง่าย ติงมากหรือมีความวิตกกังวลสูง ในส่วนที่เห็นว่านักเรียนมีความ
บกพร่องทางจิตผู้ตอบก็ให้เหตุผลว่าสาเหตุมาจากการที่นักเรียนไม่ได้รับความอบอุ่นใน
ครอบครัว เช่น ขาดบิดาหรือมารดาเป็นต้น ดังนั้น โรงเรียนจึงควร ักหาทางแก้ไขและ
ส่งเสริมให้นักเรียนมีสุขภาพจิตดีขึ้น เพราะสุขภาพทางจิตมีผลต่อสุขภาพทางกายเป็นอย่างมาก
จากผลการวิจัยของศิริรักษ์ พ่วงพรพิทักษ์ (๒๕๒๗ : ๗๗) เกี่ยวกับทรรศนะของ
ผู้เชี่ยวชาญ ท่านสุขภาพอนามัยไทยยกการ ักประ ะสมการณ์ในการ ักการศึกษาภาคบังคับกับ
พุทธศักราช ๒๕๓๔ เกี่ยวกับปัญหาท่านครูผู้สอนพบว่า ในกระบวนการเรียนการสอนนั้นครู
ควรจะมีส่วนในการ เสริมสร้างหรือแก้ปัญหาค่านสุขภาพจิตของนักเรียนได้ ซึ่ง คาแพลน
(Kaplan ๑๙๕๐ : ๒๒) ได้กล่าวไว้ว่า อิทธิพลของโรงเรียนที่มีผลต่อสุขภาพจิตของ

นักเรียนนั้นขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางอารมณ์ระหว่างครูกับนักเรียน ในห้องเรียนครูต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีจะทำให้เกิดรู้สึกเป็นกันเองและปรับตัวเข้ากับครูได้ ซึ่งจะมีส่วนช่วยในการพัฒนาสุขภาพจิตของนักเรียนด้วย นอกจากนี้ครูยังจะต้องสร้างบรรยากาศที่ทำให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่นและผ่อนคลายความตึงเครียดพร้อมที่จะเรียนบทเรียนซึ่งจะทำให้เด็กมีเรี่ยวแรงปัญญาดีและมีความมั่นคงทางอารมณ์ทั้งที่ สุชาติ โสมประยูร (๒๕๒๕ : ๑๓๓) กล่าวว่า สุขภาพจิตหรือสุขภาพทางอารมณ์ที่ดีของครูจะช่วยสร้างบรรยากาศในห้องเรียนและช่วยสร้างสุขภาพจิตหรือสุขภาพทางอารมณ์ให้แก่เด็กนักเรียนได้ดียิ่งขึ้น จึงอาจกล่าวได้ว่าสุขภาพทางจิตที่ไม่ดีนั้นสามารถถ่ายทอดจากคนหนึ่งไปสู่อีกคนหนึ่งได้

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะเห็นว่าสภาพแวดล้อมบริเวณรอบ ๆ โรงเรียนนั้นอยู่ในลักษณะที่สามารถช่วยส่งเสริมและแก้ปัญหาทางสุขภาพจิตของนักเรียนได้อยู่แล้ว เพราะโรงเรียนส่วนมากจะตั้งอยู่บริเวณทุ่งนาหรือที่โล่งหรืออยู่ใกล้กับหมู่บ้านหรือป่าละเมาะห่างไกลจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ ถ้าโรงเรียนได้จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนให้ร่มรื่นและสวยงามรวมทั้งครูทุก ๆ คนพยายามสร้างบรรยากาศที่ทำให้เด็กนักเรียนรู้สึกอบอุ่นและผ่อนคลายความตึงเครียดทางอารมณ์ได้แล้วอาจหวังได้ว่าสุขภาพทางจิตของนักเรียนจะดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ไ้มาก

๓. ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐาน ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการะงานของโรงเรียนค่านี้อยู่ในลำดับมากที่สุด ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานของโรงเรียนค่านี้อยู่ในลำดับมากและยังเห็นว่าภารกิจกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นการนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เป็นภาระะงานของโรงเรียนที่มีความสำคัญมากกว่าภาระงานอื่น ๆ ซึ่งแสดงว่าการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทมีแนวโน้มมุ่งไปสู่การใช้ประโยชน์ในชีวิตจริงมากยิ่งขึ้น ดังที่ สุกฤษฎ์ ศรีพหล (๒๕๒๓ : ๕) กล่าวว่า ลักษณะของการศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเป็นอันมาก สืบเนื่องมาจากความเชื่อที่ว่าการศึกษาที่มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โลกของโรงเรียนจึงน่าจะเป็นโลกใกล้เคียงกันกับชีวิตจริง ส่วนการปฏิบัติจริงครู เห็นว่าภาระงานดังกล่าวโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงมากกว่าภาระงานอื่นด้วย ซึ่งผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการะงานการประเมินผลการเรียนของนักเรียนทั้งในค่านความรู้และลักษณะนิสัยมากกว่าภาระงานอื่น

ภาระงานของโรงเรียนที่ทั้งครูและผู้บริหารให้ความสำคัญน้อยกว่าภาระงานอื่นคือการนำสื่อมวลชนเข้ามามีบทบาทด้านการให้ความรู้และความเข้าใจในการเรียนการสอนให้มากที่สุดรวมทั้งเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการงานนั้นน้อยกว่าภาระงานอื่น ๆ ด้วย ทั้งนี้ผู้วิจัยเห็นว่าเพราะสื่อมวลชนในชนบทนั้นหาได้ยากนั่นเอง อีกประการหนึ่งสื่อมวลชนบางชนิด เช่น หนังสือพิมพ์มักจะส่งไปถึงโรงเรียนในชนบทได้ก็ทำให้เรื่องบางเรื่องไม่ทันสมัยเป็นต้น

อย่างไรก็ดีในปัจจุบันนี้โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้รับการสนับสนุนการใช้สื่อมวลชนประเภทหนึ่งคือวิทยุ โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้จัดให้มีโครงการวิทยุโรงเรียน ตามโครงการพัฒนาการศึกษาครั้งที่ ๕ (คพศ) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้วิทยุเป็นสื่อนำประสบการณ์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูโดยจัดสรรให้แก่โรงเรียนกลุ่มละ ๑ เครื่อง เพื่อจะได้ใช้บันทึกเทปในรายการที่น่าสนใจหรือมีปัญหาไม่อาจรับฟังได้ในขณะนั้น

ในปีงบประมาณ ๒๕๒๔ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินงานโครงการวิทยุโรงเรียนเพื่อการศึกษา (ส่วนที่ ๒) โดยจัดสรรเครื่องรับวิทยุ เอ เอ็ม พร้อมเทปคาสเซ็ทและม้วนเทปให้แก่โรงเรียนขนาดเล็กมากโรงเรียนละ ๑ เครื่อง ซึ่งในการนี้จะเป็นการเปิดโอกาสให้ครูในโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทได้ใช้ประโยชน์จากสื่อมวลชนประเภทวิทยุมากยิ่งขึ้น เพราะโรงเรียนส่วนมากในชนบทนั้นเป็นโรงเรียนที่มีขนาดเล็กหรือเล็กมาก ถ้าหากโรงเรียนต่าง ๆ ที่ได้รับวิทยุเทปเหล่านี้ไปแล้วและได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่ นอกจากจะทำให้นักเรียนและครูได้รับข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์แล้ว ยังจะเป็นการช่วยลดภาระการเรียนการสอนของครูไปบ้าง ในกรณีที่โรงเรียนได้จัดการเรียนการสอนตามโครงการวิทยุโรงเรียน

๔. ด้านการเตรียมให้มีอาชีพ ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในการงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในการงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ภิรมย์ ศรีเพชร (๒๕๒๓ : ๕๒) ซึ่งได้ทำการเปรียบเทียบความต้องการและการปฏิบัติจริงในการฝึกปฏิบัติด้านการทำงานพื้นฐานอาชีพเกี่ยวกับงานบ้าน งานเกษตร งานประดิษฐ์ งานช่าง งานเลือก รวมทั้งงานอาชีพอื่น ๆ สรุปได้ว่ากิจกรรมในทุก ๆ งาน

นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ผู้วิจัยเห็นว่า สาเหตุที่ทำให้โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานของโรงเรียนค่านี้อยู่ในระดับน้อยเนื่องมาจากปัญหาหลายประการ เช่น โรงเรียนในชนบทส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กได้รับการจัดสรรงบประมาณน้อยทำให้การจัดหาเครื่องมือและวัสดุฝึกในการเรียนการสอนกลุ่มวิชานี้ไม่เพียงพอ จะเห็นได้จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกตและสัมภาษณ์เกี่ยวกับอุปกรณ์การเรียนพื้นฐานอาชีพซึ่งมีโรงเรียนเป็นจำนวนมากที่ยังต้องการอุปกรณ์การเรียนและพื้นฐานอาชีพเพิ่มและส่วนใหญ่จะต้องการเพิ่มอุปกรณ์งานเกษตร

นอกจากนี้ เรื่องบุคลากรก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ทำให้โรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานค่านี้อยู่ในระดับน้อย จะเห็นได้จากผลงานวิจัยของ ลักขณา สมเชื้อ (๒๕๒๔ : หน้าบทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการสอนกลุ่มการเรียนและพื้นฐานอาชีพในชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และ ๒ จังหวัดชลบุรี กำนันครูผู้สอนนั้นครูส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการสอนชั้นประถมศึกษาค่อนข้างน้อยและโรงเรียนสามารถจัดครูสอนเฉพาะกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพได้เพียงร้อยละ ๒.๒ ครูส่วนใหญ่ได้รับการอบรมตามแนวหลักสูตรใหม่แต่ความรู้มาใช้ได้น้อยมาก

อีกประเด็นหนึ่งที่ควรนำมาอภิปรายเกี่ยวกับบุคลากรคือ จากแบบสอบถามจะเห็นว่าทั้งครูและผู้บริหาร เห็นว่าการจัดหาวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญในงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาให้ความรู้และช่วยฝึกฝนนักเรียนเป็นภาระงานของโรงเรียนที่มีความสำคัญน้อยกว่าภาระงานอื่น ๆ และเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานนี้น้อยกว่าภาระงานอื่น ๆ ด้วยเช่นกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลักขณา สมเชื้อ (๒๕๒๔ : หน้าบทคัดย่อ) พบว่า โรงเรียนจัดการประชาสัมพันธ์บุคคลในท้องถิ่นให้มีความเข้าใจและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอนกลุ่มวิชานี้น้อยมากรวมทั้งการใช้แหล่งวิทยากรและวิทยากรในท้องถิ่นมีน้อยที่สุด

ผู้วิจัยเห็นว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในภาระงานการจัดหาวิทยากรพิเศษซึ่งเป็นผู้มีความชำนาญในงานอาชีพต่าง ๆ ในท้องถิ่นมาให้ความรู้และช่วยฝึกฝนนักเรียนน้อยกว่าภาระงานอื่นและเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานนี้น้อยกว่าภาระงานอื่นด้วย เนื่องจากโรงเรียนไม่มีงบประมาณพอที่จะนำมาเป็นค่าตอบแทนวิทยากรที่มาร่วมช่วยฝึกฝนอบรมนักเรียน บัณฑิตสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลังให้เบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนแก่บุคคลภายนอกที่ได้รับเชิญมาเป็นวิทยากรช่วยสอนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมลักษณะนิสัยและกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ

คามหลักสูตรประถมศึกษา ซึ่งจะเป็นการช่วยแก้ปัญหาด้านบุคลากรไปได้บ้างทั้งยังจะเป็นการเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้ใช้แหล่งวิทยากรและวิทยากรในท้องถิ่นมากขึ้น

๕. ด้านสังคม จริยธรรม และวัฒนธรรม ครูและผู้บริหารให้ความสำคัญในภาระงานของโรงเรียนด้านนี้โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานของโรงเรียนด้านนี้อยู่ในระดับมากด้วย ส่วนภาระงานการจัดกิจกรรมกระจายข่าวสารการอบรมเลี้ยงดูบุตรแก่ผู้ปกครอง ทั้งครูและผู้บริหารเห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานนี้อยู่ในระดับน้อยที่สุด ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าในชนบทนั้นสถาบันการศึกษาที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดก็คือโรงเรียนประถมศึกษานั้นเอง ดังนั้นโรงเรียนจึงน่าจะให้ความสำคัญในการให้ข่าวสารความรู้ด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตรแก่ผู้ปกครองได้มากกว่าบุคคลอื่นหรือหน่วยงานอื่นเพื่อจะได้เป็นการวางพื้นฐานทางการศึกษาเบื้องต้นของนักเรียนที่สอดคล้องกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน

ครูและผู้บริหาร เห็นว่าการปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยความมีระเบียบวินัยอันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนเป็นภาระงานของโรงเรียนที่มีความสำคัญกว่าภาระงานอื่น ๆ ส่วนการปฏิบัติจริงทั้งครูและผู้บริหาร เห็นว่าโรงเรียนได้ปฏิบัติจริงในภาระงานการจัดกิจกรรมส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น เช่น จัดให้โรงเรียนมีส่วนร่วมในการจัดงานตามประเพณีของท้องถิ่นร่วมกับชุมชนมากกว่าภาระงานอื่นๆ ผู้วิจัยเห็นว่าเหตุที่โรงเรียนไม่ได้ปฏิบัติจริงในภาระงานการปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยความมีระเบียบวินัยอันจะนำไปสู่การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนมากกว่าภาระงานอื่นเนื่องมาจากการปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ดังกล่าวจะต้องอาศัยสภาพสังคมที่ดีเป็นปัจจัยพื้นฐาน จึงจะทำให้การฝึกฝนอบรมเพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จได้ แต่สภาพสังคมในปัจจุบันเกิดความเสื่อมโทรมทางวัฒนธรรมทำให้เกิดปัญหาในสังคม เพราะการพัฒนาที่ผ่านมาได้ทำให้การสื่อสารคมนาคมก้าวหน้าขึ้นอย่างรวดเร็วมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยมที่ขัดกับวัฒนธรรมไทยแต่ดั้งเดิมหลายอย่าง ทำให้ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมในชุมชนของนักเรียนไม่เอื้อต่อการที่โรงเรียนจะปลูกฝังให้นักเรียนมีลักษณะนิสัยดังกล่าวได้ ดังที่ ปรริญา เวสารัชช์ (๒๕๒๕ : ๘๗) กล่าวว่า สาเหตุดังกล่าวเป็นองค์ประกอบอีกประการหนึ่งซึ่งมีผลกระทบต่อวัฒนธรรมและความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนมากพอๆ กับหรือมากกว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมในโรงเรียนซึ่งมีผลต่อทัศนคติ, แนวพฤติกรรมและลักษณะจริยธรรมของเด็ก ๆ เป็นอย่างมาก เช่น ชาวบ้านจำนวนไม่น้อยชอบเล่นการพนัน

ชอบก้มสุราและเมื่อก้มสุราแล้วมีพฤติกรรม ร่มทางนิก เลง เป็นต้น

ดังนั้นโรงเรียนประถมศึกษาในฐานะที่เป็นหน่วยงานทางสังคมที่มีหน้าที่ในการวางรากฐานการศึกษาของชีวิตประชาชนจึงควร ให้ความสำคัญถึงสภาพแวดล้อมของชาวชนบททั้งทางบ้านสังคม จริยธรรมและวัฒนธรรม ดังที่ สุกพล วัชชีเสน (๒๕๒๓ : ๔๐ - ๔๕) ใ้กล่าวไว้ว่า ปัญหาของชาวชนบทที่เกิดขึ้นในปัจจุบันนี้สาเหตุมาจากการปรับตัวไม่ทันกับการไหลมาทางวัฒนธรรมอื่นที่เข้ามาพร้อมกับการพัฒนาทางวัตถุ ข้อความดังกล่าวสอดคล้องกับที่คณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติใ้กล่าวไว้ในแผนพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๕ พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๒๙ ว่า การที่คนไทยได้รับอิทธิพลค่านิยมทางวัตถุทำให้เกิดความคั่งการในสิ่งฟุ่มเฟือยมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวใ้แพร่กระจายจากเมืองเข้าสู่ชนบทมากขึ้น จึงใ้สังคมโดยทั่วไปขาดการประหยัค นอกจากนี้รัฐบาลก็มีใ้เผยแพร่ในค่านิยมและจริยธรรมเท่าที่ควร

จากการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการ ประถมศึกษา พ.ศ. ๒๕๒๕ - ๒๕๓๔ ของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป. : ๑๐๔ - ๑๐๖) พบว่า ในอนาคตสภาพสังคม วัฒนธรรมและการก้าวร่งชีวิตจะมีการผสมผสานทางวัฒนธรรมมากขึ้น เพราะการคมนาคมและการสื่อสารต่าง ๆ ใ้ช่วยใ้คนต่างวัฒนธรรมใ้ติดต่อก่อสัมพันธ์กันมากขึ้น วัฒนธรรมตะวันตกจะมีอิทธิพลต่อวัฒนธรรมในเมืองหลวง ในเมืองใหญ่และเป็นผลใ้มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชนบทมากขึ้น ดังนั้นการศึกษาจึงต้องฝึกฝนนักเรียนใ้รู้จักคิดเลือกสิ่งต่าง ๆ อย่างมีเหตุผลมากขึ้นและจะต้องหันมาส่งเสริมการเรียนรู เรื่องราวของไทยใ้เพียงพอเพื่อที่จะ เป็นภูมิคุ้มกันและเป็นพื้นฐานในการ เรียนรู้วัฒนธรรมอื่น ๆ โดยไม่ตกเป็นผูรับหรือปฏิเสขวัฒนธรรมอื่นโดยสิ้นเชิง แต่สามารถเลือกรับมาผสมผสานกับวัฒนธรรมใ้เกิดความกลมกลืนสมคุณค่าและก้าวหน้าโดยไม่สูญเสียเอกลักษณ์ของคน

๖. ภาระงานของโรงเรียนที่ครอบคลุมการ แก้ปัญหาหลายด้าน ครูและผู้บริหารใ้ให้ความสำคัญและเห็นว่าโรงเรียนใ้ปฏิบัติในการ ะงานการจัดใ้มีสนามกีฬาและอุปกรณ์กีฬาในโรงเรียนมากกว่าการ ะงานอื่น ๆ ซึ่งผลการวิจัยนี้แสดงใ้เห็นว่าโรงเรียนใ้เล็งเห็นประโยชน์ทางสุขภาพของนักเรียนเป็นอย่างมาก การที่จะมีสุขภาพใ้ใ้นั้นต้องมีองค์ประกอบหลายอย่างควบกัน สิ่งสำคัญสิ่งแรกคือความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับสุขภาพใ้จะเป็นวิถีทางนำไปสู่การปฏิบัติ โดยกร นำความรู้ในเรื่องสุขภาพไปใ้ใช้ในวิถีประจำวัน

รู้จักป้องกันโรคและสามารถใช้บริการทางสุขภาพให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวได้อย่างถูกต้อง เป็นการลดปัญหาสุขภาพเสื่อมโทรมของประชากร การที่จะสอดแทรกความรู้ให้กับประชากรอย่างทั่วถึงนี้ควรจะเริ่มกันที่โรงเรียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษา เพราะเป็นการศึกษาระดับที่เกี่ยวกับบริการให้แก่ประชาชนส่วนใหญ่อย่างทั่วถึง หากนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีก็จะนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันได้ถูกต้องทำให้มีสุขภาพที่ดีสามารถวางแผนและปฏิบัติให้เป็นตัวอย่างแก่บุคคลในครอบครัวและชุมชนได้ด้วย

ในปัจจุบันนี้ทุกฝ่ายก็ได้เล็งเห็นความสำคัญทางสุขภาพอนามัยเป็นอย่างมาก ทั้งที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้ร่วมมือกับกระทรวงสาธารณสุขและองค์การยูนิเซฟจัดโครงการพัฒนาสาธารณสุขมูลฐานผ่านกระบวนการเรียนการสอนอนามัยในโรงเรียนประถมศึกษาขึ้น ซึ่งมีจุดประสงค์ในการร่วมกันดำเนินการระหว่างกระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการที่จะจัดให้มีกิจกรรมทางด้านอนามัยของชุมชนรวมทั้งการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับอนามัยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และปฏิบัติเพื่อประโยชน์ของตัวเด็ก, ของบ้านและชุมชน นอกจากนี้ยังมุ่งให้นักเรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ๒๕๒๓ : ๘)

ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือในถิ่นที่จะช่วยส่งเสริมและแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียน

โรงเรียนประถมศึกษาในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่จะมีบทบาทในการช่วยส่งเสริมและแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียนในชนบทได้นั้นประการสำคัญที่สุดก็คือโรงเรียนควรจะได้พยายามจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้เป็นไปในแนวทางที่พึงประสงค์คือ ด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพ ด้านสติปัญญาและความสามารถพื้นฐานรวมทั้งด้านอารมณ์ให้มีอาชีพและด้านสังคม จริยธรรมและวัฒนธรรม เพื่อจะได้เป็นพื้นฐานที่ดีต่อการพัฒนาเยาวชนซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศชาติต่อไปในอนาคตด้วย

การส่งเสริมและแก้ปัญหาของเยาวชนวัยเรียนในชนบทด้านโภชนาการนั้นทางหนึ่งที่น่าจะทำได้ก็คือโรงเรียนควรหาวิธีการรณรงค์เพื่อการจัดบริการอาหารกลางวันให้เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน ส่วนโรงเรียนที่มีปัญหาที่ควรแสวงหาวิธีการแก้ปัญหาความล้มเหลวของการจัดบริการอาหารกลางวันโดยจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นและสภาพเศรษฐกิจ

ในชนบท เพื่อให้การ จัดบริการ อาหารกลางวันได้บรรลุผลสำเร็จรวมทั้งได้ประโยชน์ที่เอื้อ
ต่อการ เรียนการสอนกลุ่มวิชาอื่น ๆ ด้วย โรงเรียนควร ได้จัดกิจกรรมบริการอาหารกลางวัน
ในรูปแบบบูรณาการ โดยยึด เอากลุ่มวิชาการ งานพื้นฐานอาชีพเป็นกลุ่มวิชาแกนนำและโรงเรียน
ควร ได้จัดกิจกรรมรองรับการจัดบริการอาหารกลางวันตลอดการศึกษา เช่น เลี้ยงสัตว์และ
ปลูกพืชผักสวนครัว เป็นต้น เพื่อจะได้ลดค่าใช้จ่ายในการ จัดซื้อวัสดุสุมมาประกอบอาหาร
นอกจากนั้นยัง เป็นการ ส่ง เสริมการฝึกฝนอาชีพทางด้านการ เกษตรอย่างจริงจังอีกด้วย

การ ส่งเสริมและแก้ปัญหาที่ด้านสุขภาพของนัก เรียนนั้น โรงเรียนควร จัดให้มี
โปรแกรมสุขภาพขึ้นในโรงเรียนซึ่งประกอบไปด้วย การ จัดสิ่งแวดล้อมหรือความเป็นอยู่ที่ถูก
สุขลักษณะและจัดให้มีบริการสุขภาพ เช่น การตรวจสุขภาพของนัก เรียนเป็นประจำ โดย
แพทย์หรือครู ผู้สอน เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือในการ รักษาสุขภาพแก่นัก เรียนอย่างสม่ำเสมอ
นอกจากนั้นโรงเรียนควร จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมพิเศษทางด้านสุขภาพ
รวมทั้งการจัดให้มีกิจกรรมสันทนาการด้วย

✽ ครูและผู้บริหาร ได้เสนอแนะกิจกรรมที่น่าสนใจประการหนึ่งคือ ควรจัดให้มีการ
ประกวดที่อยู่อาศัยของนัก เรียน ซึ่งจะเป็นการ ส่งเสริมสุขภาพอนามัยทั้งของนัก เรียนเองและ
ครอบครัวอีกทางหนึ่งด้วย

การ ส่งเสริมและแก้ปัญหาที่ด้านสติปัญญาและความสามารถ ดั้งเดิมในปัจจุบันนี้ สำนัก
งานคณะกรรมการ ประถมศึกษาแห่งชาติได้มีนโยบายที่จะ เร่งรัดคุณภาพการ จัดการ ประถม
ศึกษา โดยเน้นการอ่านคล่อง เขียนคล่อง, คิดเลขเร็ว, กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการ
ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของชาติและ ได้มีมาตรการ เร่งรัด ติดตาม ประเมินผล การ
ดำเนินงานอย่างจริงจัง ถ้าโรงเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสนับสนุนนโยบายดังกล่าวอย่าง เต็ม
ที่ด้วยแล้วก็อาจหวังได้ว่าระดับสติปัญญาและความสามารถ ดั้งเดิมของเยาวชนไทยในชนบทจะ
สูงขึ้น

ส่วนการ ส่งเสริมและแก้ปัญหาที่ด้าน การ เตรียมให้มีอาชีพแก่ เยาวชนนั้นโรงเรียนควร
ปลูกฝังในเรื่องการทำงานต่าง ๆ โดยการ จัดกิจกรรมที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ในชีวิต
ประจำวันของนัก เรียนให้มากที่สุด เพราะ จะได้เป็นแนวทางหรือแบบอย่างของการทำงานที่
ใกล้เคียงกับความเป็นจริงในชีวิตจริงของนัก เรียนให้มากที่สุด อีกประการหนึ่งโรงเรียนควร
นำเอาความรู้ความก้าวหน้าใหม่ ๆ ในการทำงานต่าง ๆ มาให้นักเรียนได้รู้จัก ได้ทดลอง
ปฏิบัติเพื่อเป็นแนวทางในการนำไปใช้ประโยชน์ในชุมชนที่นักเรียนอาศัยอยู่

การส่งเสริมและแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบท บ้านสังคม จริยธรรมและ วัฒนธรรมนั้นสิ่งที่โรงเรียนน่าจะทำได้คือ โรงเรียนไม่เพียงแต่จะสอนให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับสังคมเท่านั้น แต่ควรสอนให้นักเรียนปรับตัวเข้ากับความต้องการ ชอบธรรม ฝึกให้นักเรียน รู้จักแก้ปัญหาด้วยเหตุผลและแสวงหาความถูกต้องด้วยปัญญา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรศึกษาเกี่ยวกับการะงานของโรงเรียนประถมศึกษาในชนบทในด้านการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียน ภาคอื่น ๆ

๒. ควรมีการสำรวจความคิดเห็นของเยาวชนวัยเรียนในชนบท เกี่ยวกับความคล่องตัวในบทบาทและการะงานของโรงเรียนประถมศึกษา

๓. ควรศึกษาเกี่ยวกับการะงานของโรงเรียนประถมศึกษาในการแก้ปัญหาเยาวชนวัยเรียนในชนบทในแต่ละด้าน ความทัศนะของผู้ปกครองและเยาวชน

๔. ควรให้คำตัวอย่างประชากรที่ดียิ่งขึ้น โดยการสุ่มตัวอย่างประชากรให้กระจายตามสภาพความยากจนและสภาพทางภูมิศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย